

PROCEDURA ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE RADNOG PROSTORA I POVRŠINA

PODRUČJE PRIMJENE

Dom zdravlja Virovitičko-podravške županije (u daljnjem tekstu: Dom zdravlja) - Ispostave Virovitica (grad Virovitica, općine Gradina, Lukač, Suhopolje i Šp. Bukovica), Ispostava Pitomača (općina Pitomača) , Ispostava Slatina (grad Slatina , općine Čađavica, Mikleuš, Nova Bukovica, Sopje i Voćin) i Ispostava Orahovica (grad Orahovica, općine Crnac, Čačinci i Zdenci).

PODJELE I POJMOVI

- **Dekontaminacija** u širem značenju je postupak kojim se određena površina ili predmet oslobađaju štetnih mikroorganizama i tako čine sigurnim za daljnu upotrebu. Ovisno o namjeni objekta, dekontaminacija može podrazumijevati čišćenje, dezinfekciju i sterilizaciju. U užem značenju i smislu u kom se pojam koristi u danjem tekstu označava postupak koji se primjenjuje u slučaju prolijevanja i prskanja tjelesnih tekućina.
- **Čišćenje** podrazumijeva odstranjivanje nečistoće fizikalnim ili fizikalno-kemijskim putem. Osim vidljivog onečišćenja, čišćenjem se odstranjuje znatan dio mikroorganizama, te stvaraju preduvjeti za djelotvornu dezinfekciju.
- **Dezinfekcija** je postupak kojim se uništavaju mikroorganizmi do razine koja nije štetna za zdravlje. Može se ostvariti primjenom fizikalnih (toplina) ili kemijskih sredstava (dezinficijensi). Neki dezinficijensi uvjetuju prethodni postupak čišćenja, a neki ostvaruju čišćenje i dezinfekciju u istom aktu.

Svi prostori i površine u prostorijama Doma zdravlja nisu jednako podložni kontaminaciji i nemaju jednak potencijal sudjelovanja u lancu prijenosa patogenih mikroorganizama. Rizici ovise o namjeni prostora ili površine, geografskom smještaju i prostornoj orijentaciji. Prostori Doma zdravlja se razlikuju s obzirom na vjerojatnost kontaminacije biološkom tvari i osjetljivosti bolesničke populacije koja u njima boravi. Bez obzira na kategoriju rizika, u Domu zdravlja možemo razlikovati dva zamišljena geografska prostora (zone): prostor pacijenata (bolesnika) i prostor zdravstvene skrbi.

Prostor pacijenata (bolesnika) karakterizira opsežna kontaminacija bolesnikovim mikroorganizmima, a obuhvaća pacijenta (bolesnika), te površine i predmete s kojima je u direktnom kontaktu ili su u njegovoj neposrednoj okolini.

Prostor zdravstvene skrbi podrazumijeva sve površine izvan bolesnikovog prostora, uključujući i prostore drugih pacijenata (bolesnika), a obilježava ga mješovita mikroba kontaminacija porijekla velikog broja različitih osoba.

Kako se navedeni prostori razlikuju po mikrobiološkoj kontaminaciji, važno je spriječiti prijenos mikroorganizama iz prostora zdravstvene skrbi u prostor pacijenata (bolesnika) i obratno, što se postiže pravovremenom higijenom ruku, ali i dezinfekcijom kontaktnih površina u navedenim prostorima odvajanjem pribora i poštivanjem redoslijeda čišćenja prostorija i površina unutar prostorije.

PODJELA POVRŠINA

Unutar svakog prostora se nalaze površine različite namjene. Osnovna podjela raščlanjuje medicinski inventar i kućne površine.

Medicinski inventar predstavljaju elementi namjenskog namještaja i opreme specifične za zdravstvene ustanove. Oni se koriste za pripremu i provedbu postupaka dijagnostike, liječenja i zdravstvene njege, te su izravno uključeni u zdravstvenu skrb zbog čega se izdvajaju kao posebna kategorija u pogledu zahtjeva za održavanjem higijene.

Kućne površine su površine samog objekta i nenamjenskog namještaja, te su istovjetne površinama u prostoru bilo koje druge namjene, pa i kući. Sve kućne površine nisu jednako značajne u smislu vjerojatnosti da budu rezervoar patogenih mikroorganizama i da sudjeluju u lancu njihovog prijenosa, što u najvećoj mjeri ovisi o tome da li su u izravnom kontaktu s bolesnikom, ili u neizravnom kontaktu posredstvom ruku osoblja, bolesnika i posjetitelja. Na vjerojatnost kontaminacije utječe i prostorna orijentacija.

Kontaktne površine imaju najveći potencijal sudjelovanja u prijenosu mikroorganizama, jer su u izravnom kontaktu s bolesnikom ili u njegovoj neposrednoj okolini (zona pacijenta/bolesnika), zbog namjene se često dodiruju rukama (kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi i sanitarnom čvoru).

Kontaktne površine u zoni pacijenta/bolesnika:

- Stalak za infuziju
- Funkcijske tipke medicinskih uređaja

Kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi :

- Unutrašnja strana kvake
- Prekidač za svjetlo
- Telefon
- Stol
- Stolice
- Slavina

Kontaktne površine u sanitarnom čvoru :

- Unutrašnja strana kvake

- Prekidač za svjetlo
- Umivaonik i slavina
- Tipka ili ručka za puštanje vode
- Rukohvati
- WC daska

Inertne vodoravne površine nisu u izravnom kontaktu s bolesnikom i ne dodiruju se rukama, ali zbog vodoravne orijentacije su sklone kontaminaciji.

Vodoravna orijentacija uvjetuje sedimentaciju laganih čestica iz zraka (prašine, tekstilnih vlakana i sl.). Na sedimentirane čestice se mogu vezati mikroorganizmi i ponovnim podizanjem zbog struje zraka, translocirati na druge površine i objekte. Podne površine su najniža točka prostora zbog čega je kontaminacija ovih površina česta. Čišćenjem, dezinfekcijom podnih površina smanjuje se ukupna količina kontaminacije u prostoru i sprječava rekontaminacija drugih površina.

Inertne okomite površine nisu u kontaktu s bolesnikom i rukama osoblja, a zbog okomite orijentacije nisu sklone kontaminaciji u toku većine životnih ili radnih aktivnosti, te su zahtjevi za njihovim održavanjem najmanji.

METODE ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE

Osnovne metode čišćenja i dezinfekcije površina su:

- Ručno čišćenje površina vodom i otopinama sredstava za čišćenje, te namjenskim krpama ili jednokratnim brisačima.
- Strojno čišćenje podnih površina.
- Jednostupanjska dezinfekcija površina sredstvima za čišćenje i dezinfekciju, te namjenskim krpama ili jednokratnim brisačima.

Metode čišćenja i dezinfekcije za pojedine prostore definirani su planovima čišćenja i dezinfekcije.

SREDSTVA ZA DEZINFEKCIJU

Pri izboru sredstava za dezinfekciju kao minimalni uvjeti se traže sljedeće značajke proizvoda:

- Sredstvo mora biti registrirano kao biocidno sredstvo, te kao medicinski proizvod ako se primjenjuje na elementima medicinskog inventara.
- Prednost se daje sredstvima koja ostvaruju istovremeno učinak čišćenja dezinfekcije.
- Proizvođač mora priskrbiti dokaze antimikrobne djelotvornosti ispitane po priznatoj tehnologiji (EN norme), te podatke o sigurnosnim i tehničkim značajkama proizvoda (sigurnosno-tehnički list).
- Na prospektu sredstva mora biti naveden spektar djelovanja u ovisnosti o koncentraciji otopine i potrebnom kontaktnom vremenu.
- Sredstvo mora biti testirane podnošljivosti na različitim materijalima. Mora biti omogućena primjena dozirne tehnike za pripremu djelatnih otopina

- Mora biti omogućena primjena dozirne tehnike za pripremu djelatnih otopina.

PRIMJENA SREDSTAVA ZA DEZINFEKCIJU

Dezinficijensi mogu biti gotovi i spremni za primjenu i koncentracije od kojih je prije primjene potrebno pripremiti radnu otopinu. Radna otopina se priprema razrjeđivanjem koncentriranog sredstva vodom u omjerima propisanim u Planu dezinfekcije. Prilikom pripreme radne otopine dezinficijensa treba poštivati upute proizvođača na deklaraciji proizvoda.

- Za doziranje koncentrata koristiti tablicu za razrjeđivanje i radne upute proizvođača.
- Za pripremu se rabi vodovodna voda, maksimalne temperature do 40°C.
- Uvijek se dodaje dezinficijens uvodu.
- Radnu je otopinu potrebno zamijeniti čim se vidno onečisti ili zamuti.
- Za različite tipove površina koristiti odvojene radne otopine dezinficijensa ili eventualno istu otopinu uz strogo pridržavanje redoslijeda čišćenja i dezinfekcije.

OPREMA I PRIBOR:

Pribor i oprema su nužni za propisnu pripremu radnih otopina sredstava za čišćenje i dezinfekciju, djelotvornu provedbu postupka i prevenciju prijenosa mikroorganizama između površina različite namjene.

Nužni elementi opreme su:

- Dozatori za koncentrirana sredstva ili mjerice za doziranje
- Raspršivači i boce za aplikaciju
- Posude za radne otopine sredstava ili spremnici za impregnaciju
- Kolica za posude, spremnike, pribor i potrošni materijal
- Ergonomski oblikovan pribor za čišćenje
- Namjenske krpe za prebrisanje podnih površina (mop)
- Namjenske krpe ili jednokratni brisači za kontaktne površine

Radi jednostavnije upotrebe i prevencije krizne kontaminacije poželjno je da su krpe kodirane bojom prema tipu površine za koje se primjenjuju. Ovisno o mogućnostima postoji nekoliko prihvatljivih rješenja:

PRIBOR

I POVRŠINA .

Vodootporne inertne površine (pod)

- Mop i posude za sredstvo
- Prethodno impregnirani mop
- Stroj za pranje površina

Okomite inertne površine

- Namjenska krpa i posuda ili boca sa sredstvom
- Jednokratni brisač i posuda ili boca sa sredstvom
- Prethodno impregnirana plava krpa
- Jednokratni impregnirani brisač

Kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi

- Prethodno impregnirana plava krpa
- Jednokratni brisač i posuda ili boca sa sredstvom
- Jednokratni impregnirani brisač

Površine u zoni pacijenata/bolesnika	a) Prethodno impregnirana višekratna plava krpa b) Jednokratni brisač i posuda ili boca sa sredstvom c) Jednokratni impregnirani brisač
Radne površine	a) Jednokratni brisač i posuda ili boca sa sredstvom b) Jednokratni impregnirani brisač
Kontaktne površine u sanitarnom čvoru	a) Prethodno impregnirana višekratna crvena krpa b) Jednokratni brisač i posuda ili boca sa sredstvom c) Jednokratni impregnirani brisač
WC daska i vanjske površine školjke	a) Prethodno impregnirana višekratna crvena krpa b) Jednokratni brisač i posuda i boca sa sredstvom c) Jednokratni impregnirani brisač

Ovisno o raspoloživom priboru i opremi, nekoliko je prihvatljivih tehnoloških rješenja za čišćenje i dezinfekciju površina:

- Pred impregnacijski sustav
- Sustav dvojnog vjedra
- Sustav impregniranih jednokratnih brisača
- Raspršivanje

Pred impregnacijski sustav podrazumijeva raspoloživost opreme koja omogućuje da se pribor (krpe i mopovi) namoče otopinom sredstva za čišćenje i/ili dezinfekciju (impregniraju) prije uporabe.

Sustav omogućuje visoki standard higijene prostora, skraćuje procesno vrijeme, smanjuje potrošnju sredstava za čišćenje i dezinfekciju, te prevenira kriznu kontaminaciju prostora i površina različite namjene.

Sustav dvojnog vjedra podrazumijeva raspoloživost kolica za čišćenje i dezinfekciju metodom vlažnog prebrisavanja.

Budući da primjena ovog sustava podrazumijeva primjenu istog pribora u prostorima različite namjene, postoji opasnost od krizne kontaminacije. Kako bi se ista izbjegla, nužna je česta izmjena radne otopine sredstva i strogo pridržavanje redoslijeda čišćenja prostorija i površina unutar prostorije.

Sustav impregniranih jednokratnih brisača podrazumijeva raspoloživost jednokratnih brisača za površine, izrađenih od netkane celuloze, koji mogu biti tvornički impregnirani dezinfekcijskim sredstvom ili se prije primjene impregniraju sredstvom po izboru korisnika. Prilikom primjene ovog sustava bitno je voditi računa o stabilnosti sredstva nakon otvaranja originalnog pakiranja ili impregnacije. Siguran period primjene može se smatrati 14 dana, pod uvjetom da se pakiranje uvijek dobro zatvori nakon primjene, kako bi se spriječilo hlapljenje impregnacijske otopine.

Sustav raspršivanja dezinfekcijske otopine po površinama je prihvatljiv za dezinfekciju manjih površina.

Ispravan način primjene ovog sustava podrazumijeva:

- Sredstvo se na površinu nanosi s udaljenosti od oko 30cm
- Treba nastojati da se cijela površina dostatno navlaži (oko 40ml/m²)

- Nakon nanošenja sredstva površinu treba prebrisati čistom krpom ili brisačem, tako da se sredstvo ravnomjerno rasporedi po čitavoj površini
- Sustav nije primjenjiv za dezinfekciju osjetljivih površina i uređaja

Nedostaci ovog sustava su i stvaranje aerosola kemijskog sredstva koji se udiše, te opasnost od povećanja koncentracije zapaljivih tvari u atmosferi. Navedeni nedostaci se mogu izbjeći primjenom posebno konstruiranih raspršivača koji ne stvaraju aerosol već upjenjavaju tekućinu (pjenomati).

PRIPREMA PRIBORA I OPREME

Priprema ovisi o tehnologiji i sustavu koji je u primjeni

PRED IMPREGNACIJSKI SUSTAV

- Koriste se krpe kodirane bojom: plave za kontaktne površine u ordinaciji i crvene za površine u sanitarnim prostorima
- Čiste krpe se dvostruko preklape
- Krpe se okomito poslože u spremnik za impregnaciju iste boje, tako da su presavijeni rubovi usmjereni prema gore
- Broj krpa koje se impregniraju odgovara broju prostorija koje se tretiraju
- U manjoj posudi (vjedru) se pripremi radna otopina sredstva odgovarajuće koncentracije
- Potreban volumen otopine sredstva se odredi tako da se broj krpa pomnoži s 100ml (1L otopine na 10krpa)
- Otopinom sredstva se preliju krpe
- Mopovi se poslože okomito (na duži rub) u spremnik za impregnaciju mopova
- Broj mopova koji se impregniraju odgovara broju prostorija koje se tretiraju
- U manjoj posudi (vjedru) se pripremi radna otopina sredstva odgovarajuće koncentracije
- Potreban volumen otopine sredstva se odredi tako da se broj mopova pomnoži s 200ml (2L otopine na 10mopova)
- Jedan mop je dostatan za prebrisanje površine od 20-30m²

SUSTAV DVOJNOG VJEDRA

- Posebno se priprema otopina za čišćenje površina u ambulanti (plava posuda), a posebno otopina za čišćenje kontaktnih površina u sanitarnim prostorima (crvena posuda)
- U posude za čišćenje kontaktnih površina se pripremi potreban volumen radne otopine sredstva odgovarajuće koncentracije
- Pripremi se potreban broj čistih i suhih krpa
- Broj krpa treba odgovarati broju prostorija koje se tretiraju
- Plavo vjedro za pranje poda se napuni otopinom sredstva za čišćenje i/ili dezinfekciju odgovarajuće koncentracije do 1/2 ukupne zapremine
- Crveno vjedro se puni čistom vodom do 1/3 ukupne zapremine
- Cjedilo se stavlja iznad crvenog vjedra

ODRŽAVANJE PRIBORA

Pribor se u toku postupka čišćenja i dezinfekcije i sam kontaminira mikroorganizmima, te je potrebno voditi računa o njegovom održavanju :

- Oprema i pribor za održavanje čistoće treba biti odijeljen za pojedine kategorije rizika.
- Za prostore izolacije potrebno je osigurati pribor koji se upotrebljava samo unutar jedne izolacijske jedinice.

- Za sanitarne prostorije koristi se poseban pribor ili se čiste istim priborom nakon provedenog čišćenja stacionarnog prostora.
- Kod primjene sustava dvojnog vjedra, mopovi se mijenjaju pri svakoj izmjeni radne otopine ili minimalno kada se vidno uprljaju i svakodnevno se šalju u praonicu rublja.
- Kod primjene pred impregnacijskog sustava mopovi se mijenjaju za svaku prostoriju i pripadajući sanitarni čvor
- Krpe za kontaktne površine mijenjaju se za svaku ordinaciju i nakon toga odlažu u spremnik za pranje.
- Prethodno impregnirana krpa se koristi se za površine u jednoj ordinaciji i nakon toga odlaze u spremnik za pranje.
- Jednokratni brisač se koristi unutar jedne ordinacije dok ostavlja vlažni trag, a nakon toga se baca i zamjeni novim.
- Posude i boce za radne otopine sredstava nakon primjene treba oprati strojno ili ručno, posušiti i okrenut naopako.

UČESTALOST

Prema zahtjevima u pogledu učestalosti provedbe, razlikujemo nekoliko pojmova:

- Dekontaminacija nakon prskanja ili prolijevanja tjelesnih tekućina ili izlučevina
- Redovno čišćenje i dezinfekcija
- Završno čišćenje i dezinfekcija
- Periodično čišćenje i dezinfekcija

Minimalni zahtjevi prema navedenim pojmovima podrazumijevaju:

- Dekontaminacija se provodi odmah nakon kontaminacijskog incidenta.
- Redovno čišćenje ili dezinfekcija se provodi nakon svakog bolesnika, a u toku primjene na istom bolesniku minimalno 1x na dan.
- Završno čišćenje i dezinfekcija se provodi nakon odlaska bolesnika ili prestanka tretmana izolacije.
- Periodično čišćenje ili dezinfekcija se provodi u definiranim vremenskim intervalima.

Redovito (dnevno) čišćenje i dezinfekcija obuhvaća kontaktne površine u zoni bolesnika, kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi, kontaktne površine u sanitarnom čvoru, vodoravne inertne površine iznad razine poda (prozorska daska, otvorene police...) i pod. Završno čišćenje i dezinfekcija osim površina koje se obuhvaćaju redovnim održavanjem, uključuje još i perive zidove, stropove ormara, vrata ormara, krila vrata i dovratnike.

Periodično čišćenje podrazumijeva pranje prozora i prozorskih okvira, čišćenje i dezinfekciju ventilacijskog sustava, dubinsko čišćenje podova.

Učestalost čišćenja i dezinfekcije za pojedine kategorije rizika, pojedine površine je propisana Planom čišćenja i dezinfekcije.

REDOSLIJED ČIŠĆENJA I/ILI DEZINFEKCIJE

Za djelotvorno čišćenje i/ili dezinfekciju važno je poštivati redosljed kako bi se izbjegla krizna kontaminacija u toku samog postupka. Redosljed treba uskladiti u pogledu redosljeda prostorija koje će se čistiti ili dezinficirati unutar iste organizacijske jedinice, te u odnosu na površine unutar iste prostorije.

Unutar organizacijske jedinice redosljedom se čiste i dezinficiraju:

- Ambulante, previjališta i ostale prostorije koje zahtijevaju viši stupanj čistoće

- Čekaonice
- Sanitarne prostorije
- Prostorije za nečisto
- Infektivne izolacije

Poželjno je da se čišćenje nabrojanih prostorija vremenski odjeli u dnevnom planu rada. Redoslijed čišćenja prostorija različite namjene je osobito značajan pri primjeni sustava dvojnog vjebra, jer se isti pribor koristi u više prostorija.

Unutar iste prostorije redoslijed aktivnosti ovisi o tome da li se provodi redovno (dnevno) ili završno čišćenje i dezinfekcija.

Redovno čišćenje i dezinfekcija

- Ukloniti otpad iz prostorije (komunalni, infektivni...)
- Prebrisati vodoravne površine iznad razine poda: stol, prozorska daska...
- Prebrisati kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi: kvaka, prekidači za svjetlo, slavina, dozatori antiseptika
- Prebrisati kontaktne površine u zoni bolesnika: ormarić, stalak za infuziju, kontrolne tipke medicinskih uređaja, okvire ležajeva

Završno čišćenje i dezinfekcija

- Ukloniti otpad iz prostorije (komunalni, infektivni...)
- Prebrisavati površine po principu odozgo prema dolje:

-stropovi (ako su perivi i ako je određeno planom) - u smjeru pada svjetlosti

-zidovi (ako su perivi i ako je određeno planom) - odozgo prema dolje

-inventar i okomite površine

-vodoravne površine iznad razine poda

-pod

- površine i dijelovi inventara koji su dodirivani u toku čišćenja - slavine, kvake, prekidači...

PROVEDBA POSTUPKA ČIŠĆENJA I DEZINFEKCIJE

DEKONTAMINACIJA u slučaju prolijevanja krvi, tjelesnih tekućina ili izlučevina

- Na grubo pokupiti tvar i odložiti u infektivni otpad
- Natopiti papirnati ubrus dezinficijensom i prekriti kontaminiranu zonu
- Ostaviti pokrivku na kontaminiranoj površini vremenski period preporučen od strane proizvođača dezinfekcijskog sredstva ili definiran planom dezinfekcije
- Ukloniti dekontaminacijsku pokrivku i odložiti u infektivni otpad
- Dezinficirati cijelu površinu počevši od nekontaminirane zone prema zoni kontaminacije

ČIŠĆENJE I DEZINFEKCIJA KONTAKTNIH POVRŠINA

Kontaktne površine se vlažno brišu krpom namočenom u otopinu sredstva za čišćenje i/ili dezinfekciju ili vlaže sredstvom pomoću raspršivača. Krpa se koristi unutar jedne prostorije uz poštivanje redoslijeda čišćenja površina tako da se prvo brišu čišće površine i one na kojima se očekuje manja kontaminacija, a posljednje površine koje su onečišćene ili se zbog namjene očekuje značajnija kontaminacija. Krpe mogu biti prethodno namočene

(impregnirane sredstvom) kada se primjenjuje pred impregnacijski sustav ili se u toku postupka ispiru i namaču u otopini sredstva kod primjene sustava dvojnog vjebra.

Medicinski inventar

- Pri odabiru sredstava za čišćenje, dezinfekciju i njegu pridržavati se naputaka proizvođača opreme
- Pri provedbi postupka slijediti upute navedene u priručniku za upotrebu uređaja
- Strogo se pridržavati preporučenih mjera sigurnosti
- Izbjegavati obilno vlaženje površina električnih ili elektroničkih uređaja
- Ne nanositi sredstvo direktnim raspršivanjem na osjetljive površine
- Sredstvo nanijeti na čisti netkani materijal i njime prebrisati površinu

Površine u ordinaciji

- Manje površine temeljito prebrisati sa svih strana
- Veće površine brisati paralelnim linijama u obliku broja 8 uz preklapanje vlažnih rubova za 15-20%
- Izbjegavati kružne i cik-cak kretnje
- Mobilne površine odmaci od vertikalnih ploha kako bi svi rubovi bili dostupni
- Površine koje su fiksirane uz zid ili drugu okomitu plohu, brisati u smjeru slobodnog ruba
- Prilikom promjene površine presložiti krpu tako da se osigura da je svaka površina prebrisana čistom stranom brisača / krpe

Površine u sanitarnom čvoru

- Pustiti vodu u WC školjku, tako da se isperu zaostaci izlučevina
- Nanijeti sredstvo za sanitarije na rubove školjke, umivaonika i kade
- Temeljito prebrisati kontaktne površine sa svih strana
- Za svaku novu površinu upotrijebiti čistu stranu krpe/brisača

Wc daska, poklopac i vanjska površina školjke brišu se krpom nakon drugih površina, a unutrašnja površina se čisti primjenom četke.

ČIŠĆENJE I DEZINFEKCIJA INERTNIH POVRŠINA (podovi, zidovi, ...)

Preporučljiva metoda je vlažno brisanje krpom (mopom) namočenim u radnu otopinu sredstva za čišćenje i/ili dezinfekciju. Krpa (mop) treba biti dostatno vlažna da bi se osiguralo dovoljno vrijeme sušenja, tj. kontaktno vrijeme djelovanja sredstva. Minimalni volumen (faktor vlage) potreban za uspješno čišćenje i dezinfekciju je oko 10 ml/m².

Osnovna pravila koja treba slijediti prilikom brisanja podnih površina su:

- Brisanje se počinje od najudaljenije točke prostora i nastavlja prema izlazu
- Prvo se prebrišu uglovi prostorije i teško dostupna mjesta
- Mobilne dijelove inventara treba tijekom postupka pomicati, tako da se prebriše cijela površina
- Ako postoje jače onečišćena područja, njih se briše zadnje
- Ako je površina na nekim dijelovima vlažna, briše se od suhih prema vlažnim zonama
- Laganim pokretima mop treba rotirati u obliku broja 8, tako da se krupnija nečistoća skuplja ispred njega
- Sakupljenu nečistoću treba pokupiti lopaticom
- Za osiguranje higijenske čistoće treba prebrisati čitavu površinu poda

METODA DVOJNOG VJEDRA

- U toku brisanja površine mop se ispire u vodi, cijedi, namače u otopini sredstva, te ponovo cijedi
- Otopina i mop se mijenjaju pri promjeni prostorije ili minimalno kada se vidno onečisti
- Nužno je poštivati redoslijed čišćenja prostorija radi sprečavanja krizne kontaminacije između prostora različite namjene i kategorije rizika.

METODA PRED IMPREGNACIJE

- Prostorije se tretiraju prostornim redoslijedom
- Za svaku sobu se koristi drugi impregnirani mop
- Pod u sanitarnim prostorijama se briše nakon brisanja poda u ordinacijama
- Mop se nakon primjene u jednoj ordinaciji pripadajućeg sanitarnog čvora odlaže u spremnik za pranje

IZVRŠITELJI

Zaduženja pri održavanju higijene prostora prema kategorijama zaposlenika se određuje prema tipu površine i učestalosti provedbe:

- **Dekontaminaciju** nakon prskanja ili prolijevanja krvi i drugih tjelesnih tvari provode djelatnici koji su se zatekli na mjestu kontaminacijskog incidenta. Nakon toga završno čišćenje počevši od nekontaminirane zone prema kontaminiranoj čisti nezdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica).
- **Redovitu dezinfekciju** elemenata medicinskog inventara i radnih površina koje se upotrebljavaju tijekom dijagnostičkih i terapijskih postupaka provode izvršitelji zahvata uz nadzor zdravstvenog djelatnika.
- **Redovito čišćenje i dezinfekciju** svih površina, osim kontaktnih površina u zoni bolesnika na visoko rizičnim odjelima, provodi nezdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica).
- **Završno čišćenje** svih površina provodi nezdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica).
- **Završno čišćenje i dezinfekciju** elemenata medicinskog inventara provode zdravstveni djelatnici ili ne zdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica) uz nadzor zdravstvenog djelatnika.
- **Periodična čišćenja** provodi nezdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica) ili vanjski servis.

ODGOVORNOSTI

- Nezdravstveni djelatnik u zdravstvenoj ustrojstvenoj jedinici (spremačica), sukladno opisu poslova prema Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta odgovorni su za kvalitetno i pravovremeno izvršenje poslova iz svog djelokruga rada te poslova koje obavljaju po nalogu neposrednog rukovoditelja.
- Svi djelatnici su odgovorni za održavanje sigurnog i funkcionalnog prostora površina koje koriste u tijeku obavljanja poslova iz svog djelokruga rada.
- Glavna sestra Ustanove nadzire provedbu protokola i plana čišćenja i dezinfekcije u suradnji s voditeljem Odjela/Službe te sudjeluju u planiranju i provedbi korektivnih radnji.
- Voditelj Odjela/Službe organizira i koordinira rad djelatnika na održavanju čistoće, sudjeluje u planiranju i nabavi materijalnih sredstava za potrebe održavanja higijene prostora, svakodnevno nadzire provedbu plana i korektivnih mjera.

MJERE ZAŠTITE

Tijekom radnog procesa potrebno je spriječiti izlaganje djelatnika infektivnom materijalu, oštrim predmetima, te korozivnim ili toksičnim kemijskim sredstvima. U tu svrhu nužna je primjena sredstva osobne zaštite i provedba zaštitnih postupaka.

SREDSTVA OSOBNE ZAŠTITE

- Radno zaštitna odjeća (uniforma, prema potrebi pregače, ogrtači, navlake za obuću)
- Rukavice za domaćinstvo ili jednokratne
- Zaštitne naočale ili zaštita za lice kada se rukuje s koncentriranim sredstvima
- Maska kada se rabe dezinficijensi u prahu

ZAŠTITNI POSTUPCI

- Dodavati kemijsko sredstvo uvodu
- Rabiti hladnu tekuću vodu (<40°C) za razrjeđivanje kemijskih sredstava
- Ne miješati različita sredstva
- Oprati i dezinficirati ruke nakon skidanja rukavica
- Oprati ruke nakon rukovanja kemikalijama (bez obzira na korištenje rukavica)
- S kemijskim sredstvima postupati u skladu s oznakama upozorenja na deklaraciji proizvoda
- Postupati prema uputama za postupanje s otpadom koji nastaje tijekom pružanja zdravstvene zaštite
- Provoditi nadzor radnih aktivnosti i sigurnosti postupaka, te provoditi kontinuiranu edukaciju.

Kod zapošljavanja djelatnika provjeriti da li je provedena zakonom obvezna specifična predekspozicijska profilaksa (HBV cijepljenje), te ako je potrebno provesti revakcinaciju istih.

NADZORI

- Nakon završenog postupka čišćenja i dezinfekcije svakodnevno se vodi evidencija o vremenskim terminima provedbe postupka s potpisom djelatnika koji je postupak provodio na predviđenom obrascu.
- Nadzor se provodi: vizualnom inspekcijom prostora i površina, direktnom opservacijom postupka i primjenom namjenskih programa za nadzor procesa rada (metoda fluorescentne markacije i s1.)
- Nadzor provodi voditelj Službe/Odjela , glavna sestra ili osoba koja je zadužena za organizaciju rada internog servisa čistoće
- Svi djelatnici na poslovima čišćenja moraju proći edukacijski program.
- Edukacijski programi mogu se provoditi minimalno 1 x godišnje.

REFERENCE:

U izradi Procedure korišteni su slijedeći izvori:

- Materijali u pripremi: „Higijena prostora zdravstvenih ustanova“; Toni Vlanić i suradnici te izvorni tekstovi navedeni u literaturi istih (www- Higijena zdravstvenih ustanova) uz usklađivanje s potrebama i organizacijom u Domu zdravlja
- „Protokol čišćenja i dezinfekcije radnog prostora“ Autor: T. Vlanić i Josipa Vlanić (www. Protokol čišćenja i dezinfekcije radnog prostora)

Napomena:

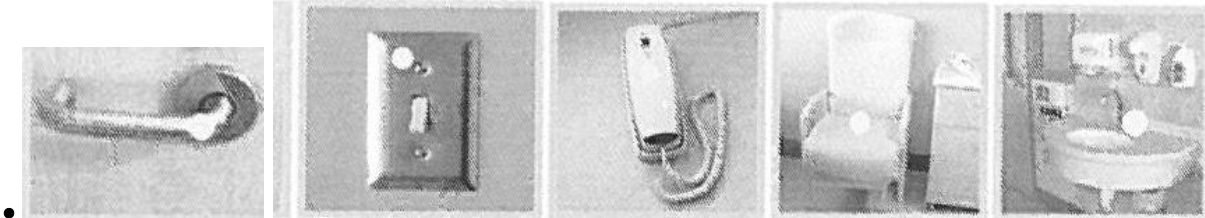
Ova Procedura primjenjuje se u skladu s mogućnostima u organizacijskim jedinicama Doma zdravlja Virovitičko-podravske županije, te se u slučaju potrebe i nepredviđenih događaja može nadopunjavati Procedurama vezanih za čišćenje i dezinfekciju radnih prostora.

SLIKE

Slika1: Kontaktne površine u zoni bolesnika

Slika2: Kontaktne površine u zoni zdravstvene skrbi

Slika3: Kontaktne površine u sanitarnom čvoru

Slika 4: Potreba za održavanjem pojedinih tipova površina

DOM ZDRAVLJA VIROVITIČKO-PODRAVSKE
ŽUPANIJE